

Sklené nad Oslavou (okr. Žďár nad Sázavou) „K Velkým“; Sklené nad Oslavou I.

Micoquien, mladý paleolit. Dílenský areál. Povrchový nález. Průzkum. Uložení nálezu: u autora zprávy.

Lokalizace: WGS-84: 49.4459431N, 16.0505386E

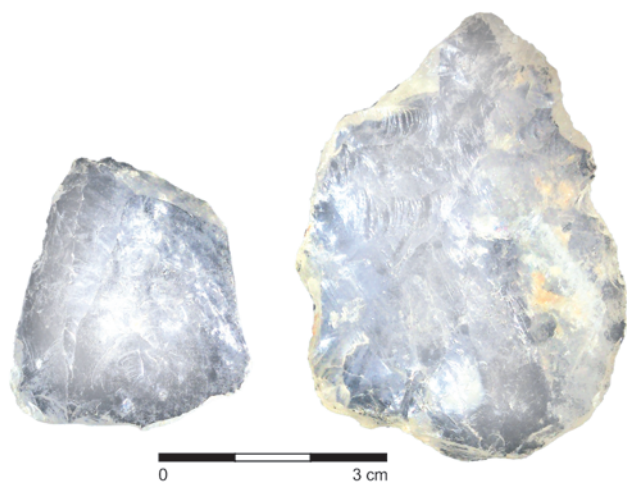
Roku 2022 byly na mineralogické burze v Tišnově získány z pozůstalosti nálezce dva artefakty z křišťálu: úštěp s příčnou retuší a úštěp s částečnou plošnou retuší – možná polotovar hrotu (obr. 36). Artefakty našel okolo roku 1980 sběratel minerálů F. Bukáček na plochem návrší nad rybníkem Silnice.

Toto místo pod křížením elektrického vedení v trati „K Velkým“ jako archeologickou lokalitu Sklené nad Oslavou I uvedl do literatury K. Valoch (2004), který ji na základě nálezu drasidla se ztenčeným hřbetem z citrínu klasifikoval jako středopaleolitickou z období micoquienu.

Artefakty z této lokality však ani zdaleka nedosahují eolizace povrchu jako je tomu u nálezů pocházejících z jen 4,3 km vzdálených Suků I a Suků II, které ovšem výše uvedený autor též přiřazoval do micoquienu. Zároveň však uváděl, že odkud brali neandertálci z předchozího interglaciálního taubachienu z Kůlny používaný křišťál, se zatím bezpečně neví. Nelze však ani vyloučit možnost, že lokalita Sklené nad Oslavou I je kontaminována mladší příměsí, neboť úštěp s příčnou retuší se mi jeví subjektivně jako ten s lehce svěžejším povrchem oproti druhému artefaktu s plošnou retuší.

Literatura

Valoch, K. 2004: Křišťály jako surovina štípané industrie. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* LXXXIX, 129–166.

Obr. 36. Sklené nad Oslavou. Retušované úštěpy z křišťálu. Foto P. Šmacha.

Fig. 36. Sklené nad Oslavou. Two retouched flakes from rock crystal. Photo by P. Šmacha.

Summary

Two retouched flakes from rock crystal (Fig. 36) were found at Sklené nad Oslavou I site (Žďár nad Sázavou District).

Petr Šmacha

Spešov (okr. Blansko)

Bývalý lom.

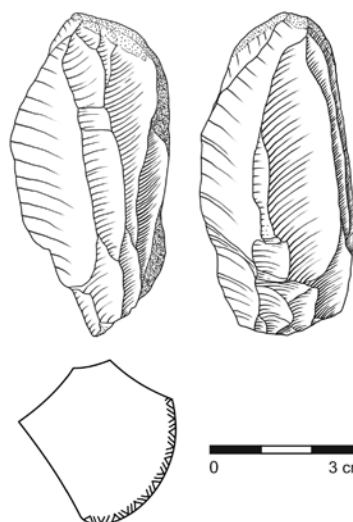
Mladý paleolit. Ojedinělý artefakt. Povrchový nález. Průzkum. Uložení nálezu: Ústav pro archeologii FF UK.

Lokalizace: S-JTSK: -594800,-1139100

Josef Skutil (1949) uvádí, že jistý major Teplý našel v rokli jižně od obce 6 cm dlouhý hoblíkovitý artefakt z pazourku. Ten byl identifikován v Ústavu pro archeologii FF UK. Jde o jedno-podstavové čepelové jádro z hrubšího pazourku, celkově bílé patinované, beze stop úpravy (obr. 37). Úderová plocha byla vytvořena třemi údery. Místo nálezu lze situovat do míst pozdějšího písečnicku JJZ od obce, kde se původní nadmořská výška příliš neodchylovala od vrstevnice 330 m.

Literatura

Skutil, J. 1949: Paleolitický nález ze Spešova u Blanska. *Československý kras* 11, 136.

Obr. 37. Spešov. Jádro. Kresba T. Janků.

Fig. 37. Spešov. A core. Drawing by T. Janků.

Summary

An earlier find of a unipolar blade core (Fig. 37) made of erratic flint from Spešov (Blansko District) was recently reidentified within the collection from the Charles University in Prague.

Martin Oliva

Šelešovice (okr. Kroměříž)

„Pod Rozdíly“, parc. č. 476/10.

Paleolit. Ojedinělé artefakty. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. A30505, A30506.

Lokalizace: WGS-84: 49.2554600N, 17.3620861E

V neolitickém hliníku (viz oddíl Neolit) byly nalezeny dva kompletní moláry mamuta srstnatého (obr. 38; za předběžné určení velice děkujeme M. Roblíčkové). Je vyloučeno, že jde o intruzi způsobenou geologickými procesy, jelikož se obě stoličky nacházely v horních partiích objektu společně s keramickým materiálem. Otázka jejich transportu na lokalitu nositeli lengyelské kultury není vyloučena. Je pravděpodobné, že mohly být nalezeny v obnažených terasách řeky Moravy a na lokalitu doneseny jako kuriozita, případně pracovní pomůcka.

Obr. 38. Šelešovice. Moláry mamuta ze zásypu hlíníku. Foto M. Popelka.

Fig. 38. Šelešovice. Mammoth molars from the Lengyel feature's infill. Photo by M. Popelka.

Literatura

Bartík, J., Fojtík, A., Popelka, M. 2018: Sídliště lengyelské kultury Šelešovice – „Pod rozdílý“. *Acta Musealia Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Muzea regionu Valašsko XVI(1–2)*, 8–31.

Summary

Two complete molars of a woolly mammoth (Fig. 38) were found in the Lengyel feature's infill in Šelešovice (Kroměříž District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov) „Vinohrady“; Šlapanice II.

Mladý paleolit. Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos.

Lokalizace: S-JTSK: -591000, -1164100

Jako Šlapanice II označil kdysi autor zprávy návrší severně od Šlapanic s kótou 260 na staré speciálce, odkud měly pocházet paleolitické nálezy, v dané době neznámé. Ty se však objevily v kolekci J. Lavického, předané v roce 2022 do Moravského zemského muzea (viz dále u hesla Tvarožná). Soubor obsahuje zlomek jádra z hnědého silicitu, pět čepelí, dva úštěpy, dva odštěpky a dva zlomky, převážně z jurských rohovců. Vyobrazen je plošně retušovaný artefakt z jurského rohovce, vyběhající do asymetrického zobce (obr. 39). Další tři úštěpy a dva zlomky čepelí, rovněž hlavně z jurských rohovců, nesou nečitelný popis, snad „na prostore“.

Obr. 39. Šlapanice. Plošně retušovaný artefakt. Kresba T. Janků.

Fig. 39. Šlapanice. A flat retouched artefact. Drawing by T. Janků.

Literatura

Oliva, M. 1987: Revize paleolitických lokalit z východního okolí Brna. *Přehled výzkumů 1984*, 14–18, obr. 7, 8.

Summary

A small collection of artefacts, including a flat retouched item (Fig. 39), was collected in Šlapanice (Brno-Country District) on the northern slope at the 260 m elevation marker (Šlapanice II).

Martin Oliva

Trboušany (okr. Brno-venkov)

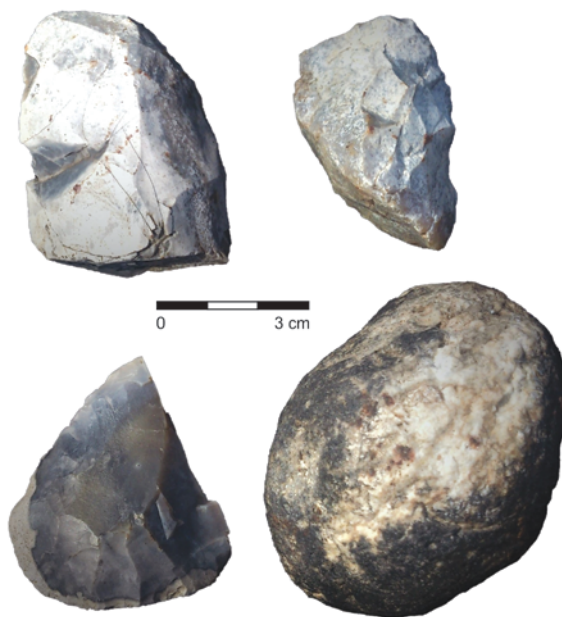
„Štesle“; Trboušany IIb.

Micoquien. Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropos, 5 ks dočasně u nálezu.

Lokalizace: WGS-84: 49.0493861N, 16.4562906E

V letech 2018–2022 autor zprávy vyzdvihl na známé paleolitické lokalitě Trboušany IIb asi dvě stovky kusů paleolitické štipané industrie. Většinu nálezů tvořil výrobní odpad a různé mrazem rozpraskané zlomky. Z formálních nástrojů se našel otloukač z valounu rohovce typu Krumlovský les, drasadlo s Quina retuší, klínový nůž a hrotité drasadlo (obr. 40), dále pak polovina listovitého hrotu, přímé drasadlo a zoubky. Na lokalitě se vyskytlo i pár kusů neolitické industrie, z formálních nástrojů však jen škrabadlo z rohovce typu Krumlovský les, varieta II a přepálená srpová čepelka s leskem.

Tuto lokalitu objevili již okolo r. 1960 žáci učitele O. Svobody. V roce 2010 zde K. Valoch nechal vyhloubit 11 sond. Největší kolekce z této lokality se nachází ve sbírce A. Otty (Valoch 1974; 2011; Nerudová 2008).

Obr. 40. Trboušany. Výběr artefaktů – klínový nůž, drasadlo Quina, hrotité drasadlo a otloukač. Foto P. Šmacha.

Fig. 40. Trboušany. Selected artefacts – a bifacial knife, sidescrapers and a hammerstone. Photo by P. Šmacha.